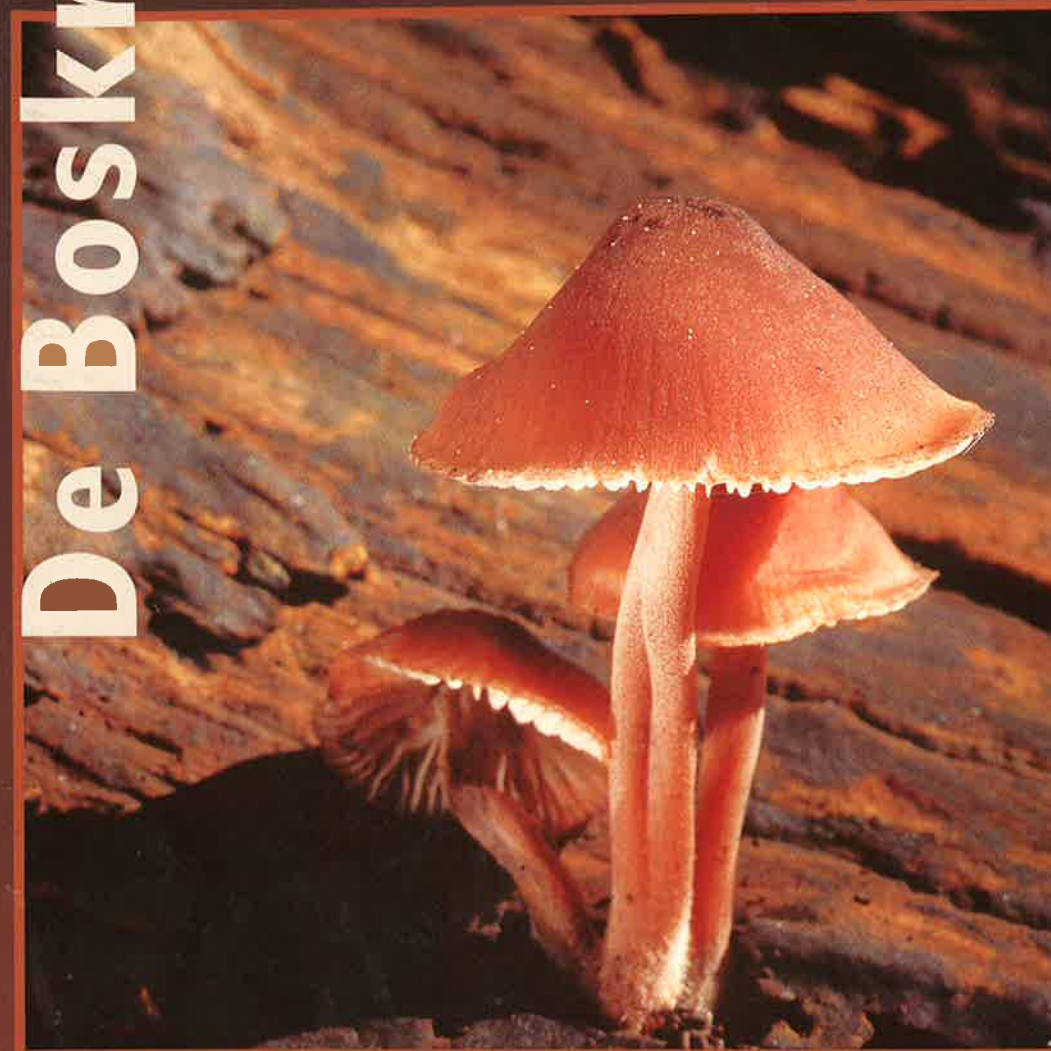

De Boskrant

tweemaandijks tijdschrift • september-oktober • 31ste Jaargang nr. 4 • ISSN 0773 137 X
Afgiftekantoor: 9090 Melle 1

Mededelingsblad van
Vereniging voor Bos in Vlaanderen

September
Oktober
2001

VBV
Mededelingsblad van 'Vereniging voor Bos in Vlaanderen'
Geraardsbergsesteenweg 267, 9090 Gontrode
tel.: 09 252 21 13 fax: 09 252 54 66 e-mail: vbv@rug.ac.be webpagina: www.vbv.be
tweemaandelijks tijdschrift – verschijnt 5 maal per jaar
september-oktober • 31ste jaargang nr. 4
ISSN 0773 137 X • Afgiftekantoor: 9090 Melle 1

Werken mee aan dit nummer
Jan Biesemans, Griet Buyse, Johnny Cornelis,
An De Schrijver, Filip De Schrijver,
Bert De Somviele, Veerle Devaere, Guy Geudens,
Prof. Noël Lust, Jo Van Brusselen,
Nancy Van Camp, Jos Van Slycken.

Eindredactie
Brenda Bussche, Dries Gorissen, Inge Serbruyns,
Geert Van Kerckhove.

Artikels en berichten
Artikels en berichten kunnen steeds toegezonden worden naar het adres van de vbv. Zij zullen voor publicatie aan de redactieraad worden voorgelegd. Gedeeltelijke of gehele overname is steeds toegelaten mits bronvermelding.

Bijdrage
Lidgeld + Boskrant: 550 fr.
Lidgeld + Boskrant + Groene Band: 650 fr.
Lidgeld student + Boskrant + Groene Band: 350 fr.
Te storten op rekening 448-3605351-56

Gedrukt op chloorvrij gebleekt kringlooppapier

Foto voorpagina: Paddestoelen
© Nobert Huys, Fennec-Films

Editoriaal	1
Het Finse Bos	2
Het Groene Goud van Finland	2
Werkgroep actie	8
Minister Van Mechelen kiest voor bos!	8
Week van het bos	9
Vlaanderen wordt steeds groener	9
Studiedag Beheervisie	11
Uit de vereniging	12
Het Pretbos op de Gentse Feesten	12
Herfstexcursie in het Wijndalebos	13
Kiekebos: handboek Bosvriendelijk Spelen	14
Verken het bos	15
Bos Ter Rijst - Schorisse	15
Uit de vereniging	18
Van stadsbos tot parkbos	18
Praatstoel	19
Minister Dua in de woelige bosjaren '80	19
Reisverhaal	24
Costa Rica 2001:	
een bezoekje aan de Heliconias lodge	24
Sectornieuws	26
Studiedag Bosvorming	26
Cursus Bosbouwbekwaamheid	28
Bebossingsacties	30
KBG mobiliseert voor bosuitbreiding	30
VBV naar Raad van State	31
In Memoriam	30
Jan De Schuyter	32

De door U meegedeelde en op het verzendetiket afgedrukte persoonsgegevens, werden opgeslagen in een bestand dat beheerd wordt door onze vereniging. Ze worden uitsluitend gebruikt voor verzending van onze tijdschriften, documentatie en informatie m.b.t. onze vereniging. U heeft recht op inzage van uw persoonlijke gegevens en kunt hiervan altijd verbetering vragen. Bij het openbaar register kan altijd aanvullende informatie worden bekomen.

wet van 8/12/92
ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer

De beheervisie van Bos & Groen

Tijdens de komende Week van het Bos stelt de afdeling Bos & Groen haar beheervisie voor. Ze moet de komende decennia de leidraad vormen voor het terreinbeheer door de afdeling.

Deze visie is de uitdrukking van hoe de afdeling principes als multifunctionaliteit en duurzaamheid in de praktijk wil brengen. Ze reikt denkpistes en invalshoeken aan en vertaalt deze naar normen en streefcijfers voor het beheer van de domeinbossen. Binnen dit kader moet het samenspel van kennis en inspiratie van de lokale beheerders enerzijds en de betrokkenheid van gebruikers en betrokkenen anderzijds zorgen voor een concreet, maatschappijgericht en evenwichtig bosbeheer.

Hoewel het om een totaal verschillend document gaat, zullen binnenkort ook de privé bosbeheerders een kader hebben: de Criteria Duurzaam Bosbeheer (in het ven verplicht, daarbuiten aangemoedigd).

Hopelijk is het effect van dit alles een gevoelige verbetering van de interne kwaliteit van onze Vlaamse bossen, iets waarin de toenemende (sic) reglementering totnogtoe niet slaagt.

Een mogelijk probleem stelt zich voor hen die het duurzame bosbeheer op het terrein moeten waarmaken: boswachters en houtvesters. Het zal een moeilijke evenwichtsoefening worden om toch voldoende tijd aan het bosbeheer sensu stricto te besteden temidden van hun uitgebreide administratieve taken. Hopelijk kan de beheervisie een nieuw elan brengen zodat de aandacht gefocust wordt op wat in de Vlaamse domeinbossen werkelijk van belang is.

Op 29 september organiseren de vbv en de afdeling Bos & Groen een studiedag rond de beheervisie voor alle geïnteresseerden uit de brede bos- en natuursector. Zie daarvoor ook verder in deze Boskrant. Er wordt onder meer ook een brochure uitgebracht, gewijd aan de beheervisie.

De werkgroep Pro Silva wenst U alvast een verrijkende Week van het Bos toe!

GUY GEUDENS
Coördinator WG Pro Silva

Het Groene Goud van Finland

BERT DE SOMVIELE, UNIVERSITY OF JOENSUU, FINLAND
JO VAN BRUSSELEN, EUROPEAN FOREST INSTITUTE, FINLAND

Een boreaal verhaal

Finland is een land van uitersten. Het bevindt zich tussen de 60ste en de 70ste graad Noorderbreedte, en een deel van zijn grondgebied strekt zich dan ook uit boven de poolcirkel. De Warme Golfstroom brengt echter matiging en zorgt ervoor dat bomen kunnen groeien waar dat zo noordelijk in Oost-Canada bijvoorbeeld niet mogelijk is. De neerslag in Finland, waarvan ongeveer de helft als sneeuw neervalt, is eerder laag: 400 tot 700 mm per jaar. In Lapland houdt de winter om en bij de zes maanden aan; in het zuiden drie maanden. De winterse sneeuwlaag, al snel een meter dik, fungeert als een beschermende deken voor de bodemvegetatie en de boomwortels. Ze helpt ook verscheidene diersoorten de barre winter door.

Finland is – naast de bakermat van één der uitvindingen aller tijden: de sauna – ook het meest beboste land in de Europese Unie. Twintig tot drieëntwintig miljoen hectare is er bebost, 66% tot 77% van de totale oppervlakte, afhankelijk van de gebruikte bosdefinitie. Het land der duizend meren – in realiteit telt het er bijna 200.000 – is ongeveer tienmaal zo groot als België, en maakt deel uit van de boreale bosgordel, de meest noordelijke nog beboste vegetatiezone die zich uitstrekt over Scandinavië, Siberië en Alaska tot in Canada. In het uiterste noorden worden de Finse bossen begrensd door de Lapse toendra, waar enkel nog de struik- of dwergberk en de taaie grove den in uiterst open verband overleven. De noordelijke limiet van de fijnspar is iets zuidelijker gelegen dan die van de grove den. Nog verschillende andere boomsoorten van bij ons bereiken de meest noordelijke grens van hun verspreidingsgebied in de boreale zone: zomereik, es, esdoorn en linde in het

zuiden van Finland; grauwe els in midden-Finland.

Pionierboomsoorten als de grove den, de zachte en de ruwe berk, en de fijnspar als natuurlijke climaxboom domineren het boreale bos. Secundaire boomsoorten, zoals de fraaie ratelpopulier met zijn karakteristieke bladgeritsel, de jeneverbes en de lijsterbes zijn de laatste decennia wat in het gedrang gekomen door het bosbeheer. Langs de waterkanten tref je vaak wilgen- en elzenbosjes aan. De Finse wouden vormen ook een habitat voor talrijke diersoorten, waarvan de spectaculairste de bruine beer, de wolf, de linx, de veelvraat, de eland en de bever zijn. Gelukkig zijn de meest bloedorstige iets kleiner: de gevreesde Culicidae, de, althans in de zomer, alomtegenwoordige muggen.

Over ijs en ijzer

De vroegste sporen van menselijke aanwezigheid in Finland dateren van zo een 10.000 jaar terug, in de periode dat de ijsmassa's van de laatste IJstijd wegsmolten, en het hedendaagse Finse landschap van meren, venen en zandbodems ontstond. In deze pre-boreale periode namen na de mossen, grassen, kruiden en struiken ook de bomen hun plaats weer in. Dicht op de hielen van het grote wild arriveerde ook de mens. Sami vissers, jagers en nomaden waren de eerste bewoners van dit wilde land. Naarmate meer en meer Finse stammen zich in het zuiden vestigden, werden deze Sami geleidelijk naar het huidige Lapland gedrongen, waar ze zich op de rendierteelt toelagden. Deze evolutie nam evenwel duizenden jaren in beslag.

Zonder het bos, haar wild en haar eetbare planten, en de zonne-energie opgeslagen in

De traditionele houten omheiningen, gemaakt van jonge dennen- en fijnsparstammetjes, tref je ook nu nog vaak in het Finse landschap aan. Foto: Bert De Somviele

de bomen zou Finland nooit tot een agrarische gemeenschap uitgegroeid zijn, laat staan tot de moderne natie die het nu is. In dat vroege Finland stond dan ook één werktuig centraal: de bijl. Het was de cruciale 'sleutel' tot het bos, die de mensen toeliet op een efficiënte manier Finlands belangrijkste grondstof te ontginnen, en te overleven in het harde klimaat. Voorheen had de mens nauwelijks enige impact gehad op het boreale bos. De successiedynamiek werd hoofdzakelijk bepaald door storm, insectenplagen, schimmelaantasting, en niet in het minst door natuurlijke bosbranden. Deze laatste kwamen op droge plaatsen gemiddeld elke 50 jaar voor; op meer vochtige plaatsen met een interval van 100 tot 200 jaar.

Met de aanvang van de IJzertijd, zo'n 4.000 jaar geleden, en de introductie van de eerste duurzame bijlen begon in Finland dan ook de eerste echte bosontginning. Nu pas werd de

mens een ingrijpende factor in het bosesysteem. Talloze Finse dorpen dragen nog steeds trots de bijl in hun wapenschild. Hout was alomtegenwoordig en werd gebruikt voor zowat alles: in de bouw, als brandhout, voor allerlei gereedschappen, voertuigen, vallen om dieren te vangen, als chips om licht te maken in de woningen, als dakpan...

Moeder Bos voedt haar kinderen

Dankzij de bijl ontstonden ook de eerste permanente agrarische nederzettingen. De basis van het agrarisch stelsel was de brandcultuur, 'slash and burn' in het Engels oftewel 'kaski' in het Fins. De vruchtbare bodems van de natuurlijke fijnsparbestanden waren ideaal voor deze vorm van omslaglandbouw. Kleine bomen werden geveld, de grootste, ongeveer 300 ha, werden geringd. Wanneer ook deze grotere bomen uitgedroogd waren, werd het

vuur aan de massa dood hout gezet. De enorme hoeveelheid asse van de dichte bosbestanden die zo ontstond, verzekerde voor een drietal jaar een rijke landbouwbodem. Een typische opeenvolging van gewassen was rogge, gerst en rapen, waarna een secundair loofwoud het land weer innam, voor een rustperiode van minstens 15 jaar.

De Karelische berk, die deze landbouwgronden vaak herkoloniseerde, is een interessant bijproduct van deze *slash and burn*-praktijk. Het is een bijzonder knoestige en grillig groeiende variëteit van de ruwe berk. Zijn fraai, geaderd hout, dat kan worden vergeleken met vogelesdoorn, was en is bijzonder gewild voor decoratieve doeleinden. Tegenwoordig is het zo waardevol dat het prijzen kan halen van 700 Bfr (17,5 Euro) per kilogram. Het wordt verwerkt in mesheften, souvenirs en luxe meubels.

Pollenonderzoek wijst uit dat *slash and burn* ongeveer 2.000 jaar geleden algemeen werd in Finland. Waar deze praktijk in het eerste millennium van onze jaartelling nog vrij duurzaam was, werd ze in recentere eeuwen één van de belangrijkste oorzaken van de ontbossingen die ook Finland lange tijd gekenmerkt hebben. In de 17de eeuw strekte het *slash and burn*-gebied zich uit over meer dan 4 miljoen hectare; jaarlijks werd meer dan 10 miljoen m³ hout verbrand. De *slash and burn*-landbouw werd rooibouw. Opbrengsten daalden sterk, omdat de rustperiodes voor het land te kort waren geworden. Om voldoende asse, m.a.w. nutriënten, te kunnen aanmaken moest hout worden aangebracht van de omliggende bossen. Meer en meer ongeschikt land werd in gebruik genomen. Bij het begin van de 18de eeuw was de situatie dan ook zo ernstig geworden dat *slash and burn* bij wet sterk aan banden werd gelegd. Desondanks werd de praktijk tot in de 20'er jaren in veel streken nog vrij frequent toegepast.

Ook het vee speelde een belangrijke rol in het bosesysteem, want tot diep in de eerste helft van de 20ste eeuw graasde het vooral in het woud. Nu nog tref je soms enkele koeien in

het bos aan, maar rond 1900 liepen er ongeveer driehonderdduizend paarden, anderhalf miljoen runderen en bijna een miljoen schapen en geiten in de Finse bossen rond. Ze voedden zich gedeeltelijk met de takken en bladeren van de bomen, en deden in overbegraasde bossen de natuurlijke regeneratie van bepaalde boomsoorten volledig teniet. En natuurlijk moesten ook de landbouwgewassen tegen al dat vee worden beschermd. Voor het onderhoud van de 800.000 kilometer houten hekkens alleen al was jaarlijks 700.000 m³ hout nodig.

In een land waar hongersnoden frequent waren – in de 19de eeuw kende elk decennium gemiddeld 2 jaren van hongersnood – was ook het bos een cruciale voedingsbron. Zelfs in de betere oogstjaren bleven bessen en paddestoelen, honing, wild, gevogelte en eieren een energierijke en uiterst welkome aanvulling op het monotone dagelijks dieet; in de moeilijke jaren waren ze levensnoodzakelijk. Soms werd de situatie zo extreem – de laatste maal gedurende de Tweede Wereldoorlog – dat veel families zich voedden met brood gemaakt van dennenbast.

De tering naar de nering zetten

In de pre-industriële periode was het aanmaken van teer een andere belangrijke vorm van bosexploitatie. Omdat Finland zich te ver van de grote Europese handelscentra bevond, was de export van hout toen nog niet economisch interessant. Teer daarentegen, een essentieel product in die tijden van houten schepen en groeiende overzeese handel, was wel waardevol genoeg voor export. Voor de teerproductie werden jonge dennen ontschorst over een lengte van 2 tot 4 m. Enkel een fijne strook schors aan de noordzijde van de stam werd behouden, zodat de bomen in leven bleven en een grote hoeveelheid hars zich kon accumuleren op het ontschorste stamdeel. De bomen werden dan geoogst en gekookt in speciale ketels, de zgn. teerputten. Het eindresidu was de teer.

De dennen-, berken- en fijnsparbestanden zijn alomtegenwoordig, en prima aangepast aan de strenge Finse condities.
Foto: Bert De Somviele

Historici hebben berekend dat tijdens de 17de en de 18de eeuw, toen de vraag naar teer haar climax bereikte, de productie jaarlijks minstens 10 miljoen m³ Fins dennenhout verbruikte. Dat is net zoveel als wat de Finse pulp-industrie verbruikte in de 70'er jaren. Reken daarbij het houtafval dat in het bos achterbleef, de enorme hoeveelheden brandhout voor de teerputten, en de bosbranden die frequent vanuit deze plaatsen uitbraken, en het wordt duidelijk dat ook de teerindustrie in die tijden een enorme druk op het bos uitoefende.

Modernisering

Tussen de 17de en het begin van de 20ste eeuw groeide de Finse bevolking van een half miljoen tot ongeveer 4 miljoen inwoners. De druk op het bos werd enorm. Landbouw, teerproductie, brandhout- en kolenconsumptie

stonden samen in voor een houtexploitatie vergelijkbaar met de hedendaagse exploitatie. Bij het begin van de 19de eeuw zag bijna heel Finland zich dan ook geconfronteerd met een ernstig houttekort.

Maar hoe is de houtindustrie dan kunnen uitgroeien tot één van Finlands economische steunpilaren?

De eerste wateraangedreven zaagfabriek was al in 1533 werkzaam in Finland, maar het duurde tot de tweede helft van de 19de eeuw voor de export van zaaghout belangrijk werd. Vanaf dan werd immers de stoommachine aanvaard in de Finse bosbouwsector, die aanvankelijk erg argwanend stond t.o.v. dit nieuwe houtverslindende 'monster'. Pas toen ook was het technisch mogelijk duurzame dunne en rechte zaagbladen te produceren. Beide innovaties, gepaard met de immer stijgende Europese vraag naar zaaghout, maakten houtexport vanuit Finland voor het eerst interessant. Dit

gaf de aanzet tot de industrialisering van de hele sector. Typisch was dat zagerijen ontstonden aan de monding van de rivieren, of aan oevers van grote meren, zodat stammen via het water over grote afstanden konden worden aangevoerd. Op de meren zorgden stoomschepen voor het transport. Kolen en petroleum vervingen hout als industriële energiebron.

Omstreeks die tijd genoot ook meer en meer van de Finse bevolking onderwijs. Alfabetisering verhoogde de nood aan boeken en kranten, en dus aan papier. In 1844 werd een mechanische methode op punt gesteld om papierpulp van dennenhout te maken, en terwijl katoen en voden, toendertijd de basisproducten voor papier, steeds duurder werden, ontwikkelde de papiertechnologie op basis van hout zich met rasse schreden. Tegen het einde van de 19de eeuw waren er talrijke cellulose-, pulp- en papierfabrieken in Finland, en de export van papier nam een hoge vlucht. Finland had haar 'groene goud' ontdekt.

Vanaf dan won een duurzamer bosbeheer aan belang. Finland werd een voorloper in onderzoek, onderwijs, en de verspreiding van informatie over het bos. De eerste bosinventarisaties in Finland dateren van die periode. Wat volgde in de eerste helft van de 20ste eeuw was een periode van herstel, met de rehabilitatie van grote gebieden die genetisch compleet gedegradeerd waren door de selectieve vellingen, en de regeneratie van onproductieve bestanden. De toegenomen mechanisatie liet ook de drainage toe van duizenden hectaren veengronden die zo werden omgevormd tot bos. Het huidige Finse bosland-schap ontstond.

Bijl en handzaag bleven wel nog lang de belangrijkste werktuigen in het bos. Pas in de 50-er jaren werd een belangrijke stap gezet in de technologische modernisering van de bos-exploitatie: de introductie van de kettingzaag liet een gevoelige stijging in de hoeveelheid geoogst hout toe. In de 70'er jaren kwam de voorlopig laatste belangrijke vernieuwing, met de productie en ingebruikname van de eerste 'tree harvesters', hoogtechnologische

tractoren met een ultra-efficiënte zaagkop. Tegenwoordig zijn deze machines in staat een boom te vellen, van takken te ontdoen en op maat te zagen in ongeveer 20 seconden. En ongeveer 90% van al het hout wordt tegenwoordig volledig mechanisch geoogst – slechts 10% gebeurt nog motor-manueel. Een soortgelijke evolutie vond plaats in het transport: het paard werd vervangen door tractoren en 'skidders', later door 'forwarders'. Transport over het water verloor aan belang ten voordele van het trein- en vrachtwagenvervoer maar wordt niettemin nog steeds toegepast.

Het Finse bos vandaag en morgen

Ondanks al deze ingrijpende veranderingen in het bosbeheer, is en blijft de doorsnee Fin een enthousiast bosgebruiker. De Finse begaanheid met het bos wordt misschien nog wel het best geuit in het huidige 'recht van vrije toegang', een wet die iedereen toelaat overal in het bos te kamperen, te sporten, en bessen en paddestoelen te plukken. Jacht en visvangst zijn geliefkoosde bezigheden. En de ongeveer 400.000 *kesämökkit*, de traditionele houten zomerhuisjes aan de waterkant, laten de hele Finse familie – maar zeker ook de argeloze toerist uit België – toe in alle comfort te genieten van wat de prachtige Finse natuur te bieden heeft.

Voor de Finnen is het zonneklaar dat het bos met respect dient te worden behandeld, niet alleen omwille van een gestage houtopbrengst, maar ook vanuit een oerverbondenheid met het bos en ter bescherming van zijn multifunctionaliteit. De overgrote meerderheid van de bosbezitters, zij het groot of klein, eert dit principe. Meer dan 60 procent van het bosareaal – m.a.w. meer dan 12 miljoen ha – is particulier bezit van ongeveer 440.000 eigenaars. Het grootste deel van deze beseigenaren is verenigd in boscoöperatieven. De grootste coöperatieve is Metsäliitto, die onder het motto 'samen sterk' een niet te miskennen tussenschakel vormt met overheid en in-

dustrie voor zijn 127.000 leden. Het gaat hierbij om veel meer dan prijzenpolitiek alleen. De boscoöperatieve staat haar leden bij in alerhande activiteiten. Dat gaat van de theoretische planning van het bosbeheer tot en met de praktische uitvoering van alle mogelijke bosbouwwerkzaamheden tot de eindkap toe, en dit met eigen werktuigen.

In het algemeen streeft het huidige bosbeheer een natuurlijke successie na. Daar de commercieel belangrijke boomsoorten meestal op hun natuurlijke site groeien, staat dit de rentabiliteit zeker niet in de weg. De boswerkzaamheden worden uitgevoerd per boombestand, dat over het algemeen kleiner is dan 2 hectare. De impact van de eindkap wordt vergeleken met die van bosbrand of stormschade en in plaats van de natuur beslist de mens in welke bomen de aanwas zich zal kunnen concentreren. Tegenwoordig wordt hierbij ook meer en meer gestreefd naar een gemengde bestandsstructuur. Men tracht een zekere proportie afstervende bomen en zeldzamere soorten in het bestand te laten, en ook oude bomen genieten vandaag de dag vaak een positieve discriminatie. Het moet evenwel gezegd worden dat het Finse bosbeheer op dit vlak nog een lange weg te gaan heeft.

De omlooptijd bedraagt, afhankelijk van boomsoort, bodemkwaliteit en klimaat, 60 tot 120 jaar. Gedurende die periode worden één à twee dunningen en een eindkap uitgevoerd. Een aandeel van het hout van de eerste dunning wordt tot pulp verwerkt, terwijl de tweede dunning en de eindkap zowel zaag- als pulphout kunnen opleveren. De totale houtvoorraad van de Finse bossen bedraagt bijna 2 miljard m³. Met een aanwas van 75 miljoen m³ en een afvoer van 65 miljoen m³ blijft de voorraad staand hout trouwens gestaag toenemen.

In zijn 'National Forest Programme 2010' belicht het Fins Ministerie van Land- en Bosbouw zijn visie over hoe het bosgebruik zou moeten evolueren naar het jaar 2010, vanuit economisch, ecologisch, sociaal en cultureel perspectief. Het jaarlijks gebruik van inheems rondhout zou moeten toenemen met 5 to 10

miljoen m³ tegen het jaar 2010 met het oog op een verdubbeling van de exportwaarde van bosproducten. Ook zou het jaarlijks verbruik van hout voor energieproductie met 5 miljoen m³ moeten toenemen. Om deze doelstellingen te halen zal de overheid zich concentreren op het bosbeheer en op sensibilisering, advies en training van beseigenaars en beheerders. De winstgevendheid van het bos zou hierdoor moeten stijgen van 97 € naar 103-104 € per hectare per jaar. Een toegenomen productie zou ook moeten bijdragen tot een meer duurzame tewerkstellingsgraad binnen de bosbouw, en moet de dalende trend in de tewerkstelling deels compenseren. Een ecologisch duurzame bosbouw zou moeten worden verzekerd via een verdere uitbouw van het 'Environmental Program for Forestry' van 1994. Nood aan uitbreiding van het huidige bosbeschermingsprogramma zal worden onderzocht. De jacht, de rendierteelt, de pluk van bessen en paddestoelen, landschaps- en culturele waarden dienen ook volledig mee in rekening te worden gebracht bij het bosbeheer en -bescherming. Hoedje af als de Finnen zulke ambitieuze balans kunnen halen en houden.

Bronnen

- European Forest Institute (2001). Forest Information Services Network for Europe (FINE). <http://www.efi.fi/fine>
- Hannícius, S. & Kuusela, K. (1995). Finland the country of evergreen forest. IUFRO, Wenen & Forssa Printing House Ltd., Tampere.
- Kuusela, K. (1990). The Dynamics of Boreal Coniferous forests. SITRA, Helsinki, 172 p.
- LUSTO – The Finnish Forest Museum (2001). <http://www.lusto.fi>
- METLA (2000). Finnish Statistical Yearbook of Forestry. METLA, Helsinki, 366 p.
- Ministry of Agriculture and Forestry (1999a). Finland's Forests – jobs, income and nature values. MMM, Helsinki, 27 p.
- Ministry of Agriculture and Forestry (1999b). Finland's National Forest Programme 2010. MMM, Helsinki, 37 p.

Minister Van Mechelen kiest samen met de VBV voor bos!

VEERLE DEVAERE & INGE SERBRUYN

Naar aanleiding van de zonevreemde bossen, met als voorbeeld de actuele dossiers omtrent Kapellen en Kaprijke, achtte de Werkgroep Actie het nodig om tot actie over te gaan. Op vrijdag 29 juni protesteerde de vbv aan het Martelaarsplein in Brussel. De boodschap was duidelijk: ook zonevreemde bossen moeten in het bosarme Vlaanderen beschermd worden!

De vbv wil de aandacht vestigen op het feit dat 10.000 ha bos in Vlaanderen bedreigd is. Deze bossen zijn op de gewestplannen immers aangeduid als harde bestemming. Het is nogal tegenstrijdig dat de Vlaamse regering enerzijds haar bosuitbreidingprogramma op de sporen tracht te krijgen (10.000 ha extra bos tegen 2007), terwijl anderzijds bestaande boscomplexen bedreigd zijn door ontbossing. Minister Van Mechelen werd opgeroepen om het voortouw te nemen in de bescherming

VBV-actie bij Minister Van Mechelen.
foto: Filip De Schrijver

van deze zogenaamde zonevreemde bossen. Concreet lagen 2 dossiers op tafel. Enerzijds Kapellen waar een verkavelingaanvraag werd ingediend waarvoor minstens 15 ha bos moest wijken. Anderzijds Kaprijke waar de geplande uitbouw van een woonpark tientallen hectare bos dreigde te vernietigen.

Na een dagje ijverig knutselen was het resultaat: spandoeken op het Martelaarsplein en een symbolische weegschaal met in de ene schaal volgebouwde percelen en in de andere een oase van groen ... Hoe zou de balans doorslaan? De actievoerders waren zeer verheugd met het antwoord van minister Van Mechelen dat hij bekrachtigde met argumenten uit zijn dossiermap: 'De verkavelingsplannen voor de boscomplexen gelegen in Kapellen (15 ha) en Kaprijke (60 ha) zullen niet doorgaan!'

Minister Van Mechelen onderschrijft de doelstelling van de vbv op het vlak van de zonevreemde bossen. Inzake de 2 vermelde dossiers verzekerde hij de vbv dat ook hij streeft naar het behoud van deze boscomplexen. Hiermee wordt aangetoond dat het inderdaad mogelijk is om bossen die gelegen zijn in woon- of industriezone te beschermen tegen verkavelingen. De minister beloofde ook om via een omzendbrief de gemeentebesturen in te lichten over het probleem van de zonevreemde bossen en te wijzen op de mogelijkheden om deze boscomplexen te beschermen, dit in afwachting van verdere concrete uitwerking van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

23e Week van het Bos Vlaanderen wordt steeds groener Van 7 t.e.m. 14 oktober

Van 7 tem. 14 oktober stelt Vlaanderen opnieuw het bos in de belangstelling via de Week van het Bos. Het centrale thema dit jaar is de beheervisie van afdeling Bos & Groen van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Deze beheervisie zet de krachtlijnen uit voor het toekomstig Vlaams bosbeleid. In de eerste plaats zullen de domeinbossen beheerd worden volgens de principes van deze beheervisie. De domeinbossen zijn deze bossen waar de afdeling Bos & Groen zelf het beheer voert.

De Week van het Bos komt nog meer naar je toe! Over gans Vlaanderen worden tal van activiteiten georganiseerd. Naast de afdeling Bos & Groen zijn er ook heel wat natuur- en milieuverenigingen, gemeentebesturen, ... die u kennis willen laten maken met het bos.

Een uitgebreide activiteitenbrochure kan je opvragen via de Vlaamse Infolijn: 0800/30201 (gratis nummer) of raadpleeg www.vbv.be/weekvanhetbos.htm

Hieronder alvast een korte samenvatting van activiteiten georganiseerd door afdeling Bos & Groen:

Houtvesterij Brugge – Zwevegem

Zondag 7 oktober
Openstelling Orveytbos
14u00 en 15u00: Geleide boswandelingen in Orveytbos en Mortagnebos.
Vertrek aan de tent.

Houtvesterij Groenendaal – Ternat

Zondag 7 oktober
14u00: officiële opening en inwandeling van het jonge Hertigembos (Ternat)

Houtvesterij Leuven – Oud-Heverlee

Zondag 7 oktober
14u00: Familiefietstocht met aandacht voor realisaties van de nieuwe structuurvisie Meerdaalwoud & Heverleebos.
Vertrek aan de fietsenparking in Zoet Water (Oud-Heverlee). 17u00: gelegenheidstoespraken en aansluitend receptie.

Houtvesterij Antwerpen & Turnhout

In samenwerking met Provincie Antwerpen, Toerisme Kempen en de Provinciale Groendomeinen Antwerpen en Retie en vbv.

Zondag 7 oktober
Viering 30 jaar Hoge Mouw (Kasterlee) om 13u30 wandeling en animatie.
Domeinbos Ravels (Ravels), geleide wandelingen om 14u00

Zondag 14 oktober
Domeinbos Grotenhout, opening en geleide wandelingen om 14u00 en 15u00
Een uitgebreide programmabrochure kan je aanvragen bij:
Afd. Bos & Groen Turnhout (tel.: 014/42.05.32);
Toerisme Turnhout (tel.: 014/44.39.39);
Prov. Domein Prinsenspark (tel.: 014/37.06.73).

© LG&F

Houtvesterij Hechtel – Hechtel-Eksel**Zondag 7 oktober**

14u00: fietszoektocht rond Bosmuseum Pijnven met vertrek aan de vvv-kantoren (Lommel, Overpelt, Leopoldsburg en Hechtel-Eksel)

14u00: wandelzoektocht en geleide wandelingen in het Pijnven
Demonstraties bosbeheerwerken
Rondrit toeristisch treintje Lommiel in Pijnven

Houtvesterij Hasselt – Heers**Zondag 7 oktober**

09u00 tot 13u00: Openstelling van domeinbos 'Hornebos' in Heers i.s.m. gemeente Heers

Inwandeling voor het publiek van de opengestelde boswegen.

Houtvesterij Bree – Bocholt**Zondag 7 oktober**

Tentoonstelling rond de beheervisie van afdeling Bos en Groen en omtrent inheemse vissoorten.

De hele dag zijn er in het domeinbos Loozerheide geleide wandelingen.

Houtvesterij Gent – Buggenhoutbos**Zondag 7 oktober**

9u30 en 14u30: paddestoelenexcursie
14u30 fietstocht in en rond het Buggenhoutbos

**Vlaams Kampioenschap
Houthakken en Boomslepen****Zondag 14 oktober**

HORTECO

De Bavaylei 116, Vilvoorde

Derde Vlaamse Bossectordag**Zondag 21 oktober**

Antwerpen

Meer informatie:

EBG

Duboislaan 2

1360 Hoeilaart

tel.: 02/657.93.64

Studiedag:**Beheervisie: een leidraad voor duurzaam bosbeheer**

ORGANISATIE AFDELING BOS & GROEN, I.S.M. VERENIGING VOOR BOS IN VLAANDEREN

ZATERDAG 29 SEPTEMBER 2001

Locatie: Mercator Hogeschool
Abdisstraat 1 in 9000 Gent.

Programma

- 09u30 ontvangst met koffie
- 10u00 verwelcoming door afdelingshoofd Dirk Van Hove (*afdeling Bos & Groen*)
- 10u15 theoretische voorstelling beheervisie openbare bossen Martine Waterinckx (*afdeling Bos & Groen*)
- 10u45 praktische toepassing van de beheervisie in Meerdaalwoud, houtvester Bart Meuleman (*afdeling Bos & Groen, Houtvesterij Leuven*)
- 11u05 **Pauze**
- 11u30 praktische aanpak bij de uitvoering van exotenbestrijding en standplaats gerichte bosuitbreiding, houtvester Ghislain Mees (*afdeling Bos & Groen, Houtvesterij Hasselt*)
- 11u50 praktische case voorstelling en toepassing beheervisie door externe organisatie, Jan Van Den Berghe, Fusievereniging Natuurreservaten vzw en Wielewaal vzw
- 12u10 discussie en vragenronde
- 12u40 afsluitend woord door minister van Leefmilieu en Landbouw, Vera Dua
- 13u00 afsluitende receptie

Tijdens de Week van het Bos wordt er in elke houtvesterij een technische excursie georganiseerd die aansluit op deze studiedag:

- Domeinbos Van Soest (Heusden-Zolder): zaterdag 13 oktober, 9u30
- Domeinbos Spiegeldriesbos (Scheldewindeke): zat 6 oktober, 10u00
- Domeinbos Klaverberg (As): zaterdag 6 oktober, 10u00
- Domeinbos De Inslag (Brasschaat): zondag 14 oktober, 14u00
- Domeinbos Ravelsbos (Ravels): zaterdag 13 oktober, 9u30
- Domeinbos Meerdaalwoud (Leuven): zaterdag 13 oktober, 9u00
- Domeinbos Zoniënwood (Groenendaal): zaterdag 6 oktober, 9u00
- Domeinbos Jagersborg (Bree): zaterdag 13 oktober, 10u00
- Domeinbos Helleketel (Poperinge): woensdag 10 oktober, 14u00
- Domeinbos Vagevuurbossen (Wingene): zondag 14 oktober, 14u00

Inschrijvingen

Via vbv-secretariaat vóór 25 september 2001. Kostprijs: 650 Bf., overschrijven op rekeningnummer 448-3605351-56 van de vbv met vermelding "**studiedag beheervisie**".

De inschrijving is pas definitief na betaling. (Het aantal deelnemers is beperkt tot 200 personen.).

Je kan deelnemen aan de studiedag en excursie / enkel aan de studiedag / enkel de excursie (deelname aan de terreinexcursies is gratis / inschrijven is wel verplicht).

Meer informatie & inschrijvingsformulier op www.vbv.be/weekvanhetbos.htm

Het PRETBOS opnieuw op de Gentse feesten! ACHIEL van Gent keek en zag dat het goed was

Om het Parkbos een steuntje in de rug te geven, schoot tijdens de Gentse Feesten voor de tweede keer een heus Pretbos uit de grond! Een gedeelte van het Baudelopark werd op geen tijd omgetoverd in

*Achiel van Gent koestert zijn ei.
foto: Griet Buyse*

een heus pretbos voor jong en oud. Ook de infostand van de vbv over het project werd in een groen kleedje gestopt en zat verscholen in het Pretbos.

Het werd een grappige en mysterieuze act vol verrassingen: tien dagen lang bewoonde een **Achiel van Gent** samen met zijn begeleider het Pretbos. De Achiel van Gent, een zeer zeldzame vogelsoort, werd in 1932 voor het laatst opgemerkt in de omgeving van Zelzate. Speciaal voor het Pretbos kwam hij terug. In het Baudelopark wou hij tijdens de Gentse feesten een ei leggen, maar dat liep niet van een leien dakje.

Het Pretbos kon tijdens de Gentse feesten 2001 opnieuw op heel wat belangstelling rekenen: zo'n 2.500 à 3.000 bezoekers kwamen de Achiel van Gent een bezoekje brengen. Het Pretbos was elke avond open van 18u tot 22u, de infostand vanaf 's middags. Medewerkers en vrijwilligers van de vbv deelden promotiemateriaal uit en gaven uitleg over de stand van zaken en het verder verloop van het project.

Het was opvallend hoe groot de herkenbaarheid van het Pretbos-initiatief was. Ontelbare bezoekers kwamen vragen hoe het zat met het stadsbosproject, wanneer de eerste nieuwsbrief verscheen,...

Zowel de regionale televisiezender avs als de krant De Gentenaar brachten een mooi verslag over het Pretbos en over de boodschap van Bossanova. De afwezigen hadden ongelijk!

De boswachter houdt een oogje in het zeil in het Pretbos. foto: Griet Buyse

Herfstexcursie in het Wijnendalebos

West-Vlaanderen staat algemeen bekend als de bosarmste provincie van Vlaanderen. Dit betekent echter niet dat er in West-Vlaanderen geen bospareltjes te vinden zijn. Neem nu het Wijnendalebos dat aansluit bij het eeuwenoude kasteel van Wijnendale in Torhout. Het gaat hier om een 265 ha groot boscomplex gelegen op het grondgebied van Torhout en Ichtegem. In 1983 werden 175 ha aangekocht door de Vlaamse Gemeenschap. Hiervan is 90 ha aangeduid als bosreservaat. Dit reservaat is normaal niet toegankelijk voor het publiek.

Op zondag 30 september organiseert de vbv een geleide wandeling in dit prachtige bos. Gidsen zijn de (nieuwe) houtvester Danny Maddelein en Kris Vandekerckhove (IBW).

Afspraak op zondag 30 september om 14 u op de bezoekersparking van het kasteel van Wijnendale. Deze parking bevindt zich langs de N33, dit is de steenweg van Torhout naar Oostende. Het einde is voorzien omstreeks 17 u.

Kiekebos: handboek voor Bosvriendelijk Spelen

In het kader van de projecten rond 'bosvriendelijk spelen' en 'speelzones' werkte de vbv mee aan 'Kiekebos', het recent verschenen handboek voor bosvriendelijk spelen, dat gecoördineerd werd door het EBG.

Het Kiekebosboek is bedoeld voor iedereen die met kinderen en jongeren het bos intrekt om te spelen. Vooral jeugdbewegingen en scholen kunnen hier heel wat relevante informatie terugvinden. Het boek geeft een antwoord op een aantal prangende vragen over spelen in het bos. Hoe speel je in het bos zonder planten en dieren schade te berokkenen? Welke plaatsen in het bos zijn geschikt voor een spel of juist niet?

Maar er is nog veel meer! Zo staan er tal van tips en ideetjes in voor bosvriendelijke spelletjes. Bovendien bevat het boek ook heel wat informatie over het bos en haar bewoners. Het boek is geschreven voor en door jongeren. Heel wat jongeren ontdekten immers een paar jaar geleden dat je niet zomaar overal

mocht spelen in het bos en de natuur. Om samen te zorgen voor meer en beter bos om in te ravotten, startte een overleg tussen de jeugd- en bossector. Het Kiekebosboek wil een handleiding zijn voor de jongeren en bosbeheerders om samen naar een oplossing te zoeken.

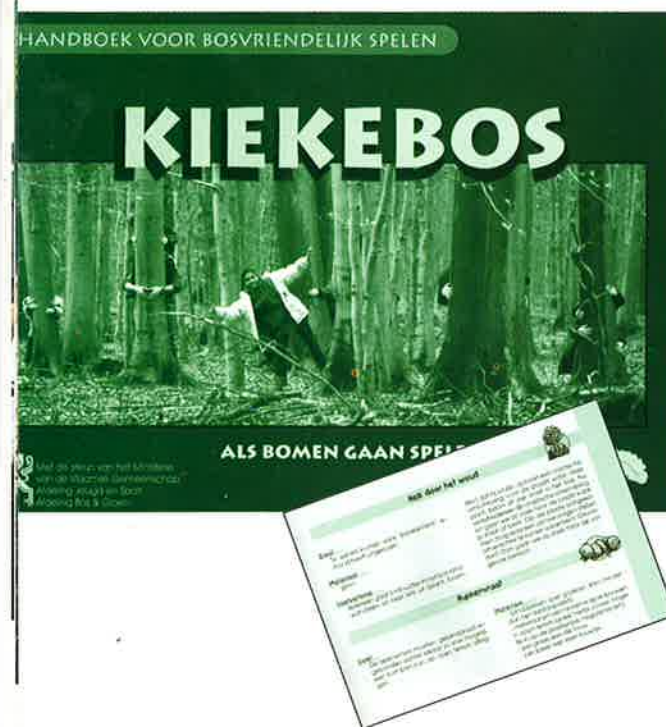
Hoe bestellen?

Het Kiekebosboek kost 250 Bf./6,20 € (als je meer dan 20 exemplaren bestelt, betaal je slechts 180 Bf./4,46 €/ex). Je stuurt een briefje naar onderstaand adres en je schrijft 250 Bf./6,20 € over op rekeningnummer 091-2207003-95 Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap – Administratie Cultuur – Fonds voor de Kunsten, 1000 Brussel met vermelding 'bestelling ... ex. Kiekebosboek'. Van zodra je betaling is ontvangen, wordt je bestelling verzonden.

Bestellen kan bij:
Afdeling Jeugd en Sport van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Markiesstraat 1 – 7de verd.
1000 Brussel
tel.: 02/553.41.21 (Louissette Pierreux)
fax: 02/553.41.17
e-mail: louisette.pierreux@wvc.vlaanderen.be

Internet

Wil je graag weten waar je mag spelen in een bos in je buurt? Surf dan snel naar www.vbv.be/speelzones.htm. Daar vind je alle relevante informatie van de vraag aan wie je toestemming moet vragen tot de telefoonnummers van de boswachters. Je kan rechtstreeks inzoomen op de speelzones in je buurt. Met enkele simpele muisklikken kom je heel wat te weten over de bossen en speelzones in Vlaanderen.

Bos Ter Rijst – Schorisse

Bos 'Ter Rijst' ligt in het hartje van de Vlaamse Ardennen. Het is een prachtig gevarieerd loofbos van bijna 26 ha groot.

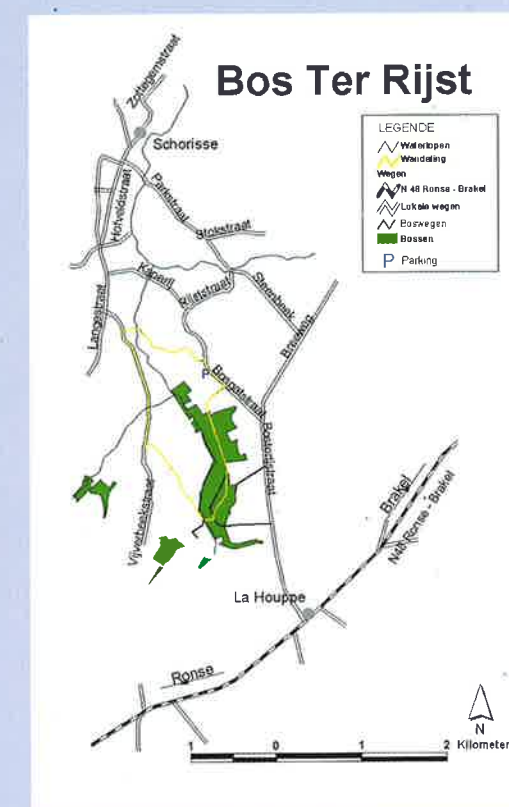
Het bos is vermoedelijk aangeplant aan het einde van de 18e eeuw, maar van het toenmalige bos vind je zo goed als geen restanten. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd het bos immers geplunderd en kaalgeslagen voor de houtvoorraad. Het werd opnieuw aangeplant tussen de twee wereldoorlogen en is sinds 1974 domeinbos, in eigendom van de overheid.

Bos 'Ter Rijst' ligt op een helling, met een hoogte variërend van 50 tot 105 meter. De westelijke grens van het bos wordt gevormd door de Molenbeek. Ter Rijst is een soortenrijk en zeer gevarieerd loofbos met als hoofdboomsoorten gewone es en zomereik en verder ook berk, beuk, hazelaar en populier. Ook de zoete boskers en de Amerikaanse eik komen in kleine getale voor. In de onderetage treffen we onder meer Gelderse roos, vlier, mispel, meidoorn en hondsroos aan.

Het bos is een zeer belangrijk voor vogels zoals buizerd, sperwer, boomklever, ... Ook de aanwezigheid van vuursalamander is opmerkelijk.

De wandeling is ongeveer 5 km lang en start aan de noordelijke ingang van bos 'Ter Rijst'. Deze is gelegen in de Bosgatstraat, net voor het eerste huis aan de rechterkant. De auto kan je een tiental meter verder kwijt op het uitkijkpunt waar je een mooi overzicht hebt op de vallei en het dorpje Schorisse.

Aan de ingang van het bos kan je alvast het infobord bekijken, waarop enkele wetenswaardigheden vermeld staan. Aan het begin van het pad merken we voornamelijk haagbeuk, gewone es en esdoorn op.

In de centrale dreef zien we beukenaanplantingen, terwijl verder zomereik en gewone es de dreef domineren. Als je de centrale dreef volgt, kom je automatisch aan een schuilhut met bijhorende picknicktafel. Je kan hier rustig genieten van de stilte of luisteren naar de vele zachte bosgeluiden.

Als je verder wandelt, kom je aan een weide en een klein snelstromend beekje. Langs de weide staan heel wat populieren. In het voorjaar kan je onder deze populieren trouwens massaal paarse schubwortel aantreffen. Deze plant dankt haar naam aan de bleke, ondergrondse stengel die schubben draagt (wortelstok) en de lichtpaarse bloempjes die bovengronds groeien. De paarse schubwortel draagt geen bladgroen.

Typische bosrand in Bos Ter Rijst. foto: Inge Serbruyns

Wanneer de weg naar rechts buigt, merk je dat het bos aan de rechterkant van de weg een aantal jaar geleden werd gedund. Bij deze dunning werd voornamelijk beuk verwijderd, ten gunste van zomereik en gewone es. Je slaat links af en beklimt een hellend wegje. Aan de linkerkant is een aanplanting van beuk waar te nemen.

Bij het bereiken van de tweede schuilhut en informatiebord neem je links. Na een tijdje bereik je de bosrand. Aan een volgende kruising sla je rechts af. Wie echter even wil uitrusten of genieten van de rust en de stilte kan beter eerst even links het zitbankje opzoeken. Via de slagboom en poortje verlaat je het bos. Je steekt de Molenbeek over en volgt deze weg naar rechts. In de vallei begint een halfverharde weg.

Je wandelt voorbij de hoeve met de opmerkelijke naam 'Hier is 't!' en je komt via een as-

faltweg in het kleine gehuchtje Doorn. Aan je rechterzijde zie je bos 'Ter Rijst' liggen. Je kruist een zijweg aan de linkerkant. Als je links kijkt, zie je in de verte de kerk van Schorisse.

Aan het eerste kruispunt ga je rechtsaf (de Vijverbeekstraat). Op het kruispunt staat een kapelletje dat dateert uit 1874. Je komt in een slingerbaantje omringd met velden, weiden en af en toe een klein boerderijtje. Net voor je de bebouwde kom van Schorisse (Maarkedal) binnenloopt, neem je het aarden wegje naar rechts. Na terug de Molenbeek te hebben overgestoken, volg je het paadje verder naar rechts. Een losweg, kronkelend tussen geknotte wilgen, brengt je terug op de Bosgatstraat. Daar sla je terug af naar rechts, en kom je zo bij het uitkijkpunt. Tussendoor passeer je nog een oude pottenbakkerij.

Hoe bos 'Ter Rijst' bereiken?

Vanuit Schorisse richting Vloesberg (Flobecq) volgen tot in de Bosgatstraat. Aan de rechterkant zie je bos 'Ter Rijst' liggen. Vanuit Brakel volg je de N48. In la Houppe sla je rechts af richting Schorisse. Aan de linkerkant ligt bos 'Ter Rijst'.

Foto's: Inge Serbruyns

Van stadsbos tot Parkbos

© Jansen en Janssen

Gent is een levendige stad, maar 'groene' recreatie is er moeilijk te vinden. Bos en natuur zijn in de omgeving van Gent eerder zeldzaam. Om de leefbaarheid en de woonkwaliteit op termijn te garanderen worden er recreatieve groengebieden rond de stadskern gerealiseerd. Het stadsbosproject dat al enkele jaren door de Vereniging voor Bos ten zuiden van Gent wordt uitgewerkt past helemaal in deze plannen.

Samen met de vbv werken de afdeling Bos & Groen van de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Oost-Vlaanderen mee aan de realisatie van het stadsbosproject Gent.

De projectgroep heeft meteen ook een eigen naam gekregen: **Bossanova actie Parkbos**. Deze actiegroep nodigt andere partners (lokale overheden, jeugd- en natuurbewegingen, ...) uit om mee te denken rond de invulling van een Parkbos.

Naast het Parkbos dat in de regio Zwijnaarde (Gent) – De Pinte zal worden uitgewerkt, zijn

er nog groenpolen gepland rond Gent. Onder meer het Gentse stadsbestuur is zeer actief in een aantal dossiers. Op de kaart hiernaast krijg je een overzicht van vijf groenpolen rond Gent.

Het Parkbos moet een oase van rust worden voor wandelaars, fietsers, natuurliefhebbers, spelende kinderen, ... en zal uitblinken in veelzijdigheid. Velden, weiden, bosjes en akkers zullen met elkaar verbonden worden door dreven, hagen en houtkanten. Het Parkbos zal een buffer vormen tegen de omliggende stad. Ontspannen in een groene omgeving op enkele minuten van de stadskern: het kan in het Parkbos!

bossanova
actie parkbos

Bossanova actie Parkbos staat voor het project en tegelijk de groep van overheidspartners en andere organisaties die het parkbos willen realiseren. De huidige partners zijn:

- de afdeling Bos & Groen van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap,
- de Provincie Oost-Vlaanderen,
- de Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw

Actie Parkbos houdt nauw contact met de gemeentebesturen van Gent en De Pinte, die vooralsnog evenwel geen deel uitmaken van de groep. Bossanova actie Parkbos krijgt financiële steun in het kader van het Europese Life-project.

Minister Vera Dua in de woelige bosjaren 80

JOS VAN SLYCKEN

In het kader van het 30-jarig bestaan van de Vereniging voor Bos in Vlaanderen praten drie prominente figuren voluit over hun vbv-verleden. De verhalen van prof. Lust, kon je reeds vóór de zomer lezen. Nu is huidig minister van Leefmilieu en Landbouw, Vera Dua, aan de beurt. Zij babbelt honderduit over de woelige, maar zeer belangrijke en cruciale periode in de Vlaamse bossector.

JVS: Mw. de minister, U was in de jaren '80 zeer actief binnen de vbv, toen nog de Vlaamse Bosbouwvereniging. Dat getuigen onder meer de vele editorials in de vbv Berichten, later dan de Boskrant. Tijdens die jaren stond ook vooral de opmaak van het Bosdecreet centraal. Deze vernieuwde boswetgeving, revolutionair in Europa, heeft heel wat voeten in de aarde gehad voor ze uiteindelijk in 1990 van kracht werd. Welke rol heeft de vbv daar kunnen in spelen?

Vera Dua: Eerst en vooral zou ik willen vermelden dat er heel wat mensen binnen de vbv, op verschillende niveau's actief waren.

De Vlaamse Bosbouw Vereniging was een typische versmelting van mensen van de administratie, een aantal bouseigenaars, enz.

De sturende kracht achter het Bosdecreet was Prof. Em. M. Van Miegroet, met rond hem een aantal mensen die dezelfde richting wilden volgen. Zij probeerden op alle mogelijke manieren, via de Boskrant, de Berichten van de vbv, of op vergaderingen, invloed uit te oefenen.

JVS: Hadden die dan zoveel impact?

Vera Dua: Wel, de ontwerp tekst voor het bosdecreet is gemaakt in een werkgroep waarin zowel ambtenaren zaten, als mensen van de universiteit zoals onder meer prof. Van Miegroet, prof. Lust, ... De teksten werden dan uiteindelijk besproken op kabinetsniveau en daar is nog relatief weinig gewijzigd. Uiteindelijk waren er maar een beperkt aantal mensen actief bezig met de boswetgeving, maar werd de evolutie van het Bosdecreet in de boswereld op de voet gevolgd. De meeste tegenstand kwam van de privé-bouseigenaars die op allerlei manieren probeerden dat bosdecreet te beïnvloeden. Dergelijke zaken zijn ook zeer uitgebreid en dikwijls besproken geweest in de Vlaamse Hoge Bosraad.

Toen het decreet in het parlement kwam – ik was toen ambtenaar – heeft men er een paar dagen met de commissie over vergaderd en is men zelfs op het terrein gegaan. Men heeft een bezoek gebracht aan het Meerdaalwoud (Oud-Heverlee), is daar goed ontvangen geweest, lekker gegeten, en op die manier is dat Bosdecreet eigenlijk vrij vlot door het parlement geraakt. *(lacht)*

Bosadministratie

JVS: Een zorgenkind in die tijd, en waarschijnlijk nog altijd (sic), was de bosadministratie. Bovendien kwam daar ook nog de overheveling van de bevoegdheden over bos van de federale naar de Vlaamse overheid. Hoe heeft de vbv hier zijn rol als drukkingsgroep kunnen spelen?

Vera Dua: De overheveling van die bevoegdheden toen was algemeen geen gemakkelijke historie. Het aantal Vlaamse ambtenaren op federaal niveau was ook al niet zo denderend groot. Ik herinner mij nog zeer goed dat binnen de bosadministratie er slechts 1 persoon was die zich bezig hield met natuurbehoud! En voor de rest had je natuurlijk de buitendiensten. Deze bleven gelukkig bestaan en functioneren. Maar een tekort aan mensen is altijd al een probleem geweest van de administratie, ook nu nog. Ik weet dat de vbv zich altijd, en soms misschien iets te veel, heeft opgesteld als belangenverdediger van de administratie, wat eigenlijk een zeer uitzonderlijke situatie is!

JVS: Ik las onlangs dat u vroeger heel wat problemen had met het feit dat Waters en Bossen gedegradeerd was tot iets minder dan een dienst waaruit zelfs de naam Bos was verdwenen.

Vera Dua: (stemt in) Ja, niet alleen de vbv, maar iedereen die toen iets met bos te maken had, was zeer ontevreden. Waters en Bossen was enorm gekend in de buitenwereld, dat was een begrip! En plots was dat weg, terwijl men op het terrein bleef spreken over Waters en Bossen. Er is toen enorm veel druk uitgeoefend op de openvolgende ministers en naar de publieke opinie toe om dat 'Bos' terug te krijgen. En het heeft uiteindelijk niet zo lang geduurd vooraleer de term 'Groenbeheer' werd geschrapt. De vbv heeft daar een

zeer actieve rol in gespeeld. Dat woordje 'Bos' was en is belangrijk in de benaming van de administratie.

JVS: Ook een eigen Vlaamse Hoge Bosraad was één van de strijdpunten. Dat kunnen we ons nu moeilijk voorstellen.

Vera Dua: Wel, er was een nationale raad met twee kamers: een Vlaamse en een Waalse kamer. In de Franstalige bosbouwkringen vonden men dat de Vlaamse Bosbouw absoluut geen bestaansreden en bestaansrecht had. Ik denk dat het vooral een probleem was binnen de sector van de privéboseigenaars. En dan was er nog de Vlaamse stempel: de Vlaamse Hoge Bosraad en de vbv!

De Initiatiefgroep

JVS: Ook intern bij de vbv is er in de loop van de jaren '80 heel wat veranderd. Onder meer de oprichting van de Initiatiefgroep waar u zeer actief was. Waarom die noodzaak aan een initiatiefgroep?

Vera Dua: De Initiatiefgroep is ontstaan omdat een aantal jonge bosbouwers vonden dat er veel te weinig naar het publiek werd gewerkt. De vbv was een echte corporatistische vereniging geworden. Nochtans was er in de tijd van de boomplantaties wel zeer veel publieke belangstelling. De Initiatiefgroep wou hieraan een nieuw elan geven. De vbv meer richten op het publiek en niet zozeer alleen op de bosbouwwereld. We wilden meer nadruk op het sociale en ecologische aspect van bossen.

Maar de Beheerraad was helemaal niet gelukkig met onze voorstellen. De eerste en belangrijkste discussie bleek: 'ofwel scheuren we ons af van de vbv, ofwel blijven we binnen de vbv, maar dan nemen we echt nieuwe initiatieven'.

Uiteindelijk konden een aantal mensen de Beheerraad overtuigen om samen die nieuwe initiatieven uit te werken, maar met zeer duidelijke afspraken. De Initiatiefgroep was vlug een succes. Op een bepaald moment waren daar toch een 40-, 50-tal mensen actief bezig.

JVS: De vbv organiseerde ook bospraktijklessen, een diawedstrijd, ...

Vera Dua: Jaja, juist. Die bospraktijklessen en diawedstrijden waren een zeer goed initiatief omdat die mensen aantrokken van buiten de vereniging. Deelnemers werden automatisch lid en dat betekende een sterke uitbreiding van onze doelgroep. Heel wat mensen bleven immers vbv-lid na beëindiging van de lessenreeks. Maar daar staken we heel wat tijd in en uiteindelijk waren wij vrijwilligers!

JVS: Het huidige vbv-team telt nu 7 mensen. Vroeger was de personeelsbezetting van de vbv een echt probleem met vooral tewerkstelling via nepstatuten, ...

Vera Dua: O ja dat was een structureel probleem. Het grootste deel deden wij na onze werkuren, we hebben zeer lang moeten aandringen om subsidieondersteuning te krijgen voor één secretariaatsmedewerker. Achteraf bekeken was het nooit gelukt, mocht de link tussen de universiteit en de vbv niet zo sterk geweest zijn. Op dat vlak is het nu gelukkig wel verbeterd.

JVS: De jaren '80 waren ook de tijd van de eerste buitenlandse vbv-excursies. De vbv ging over de grenzen kijken, hoe gelijkaardige problemen als in Vlaanderen daar werden aangepakt.

Vera Dua: Die excursies sloten aan bij de traditie van de bosbouwopleiding. Iedereen die in de praktijk stond, voelde de nood om te kij-

ken hoe men in het buitenland omging met bos. Er werd getracht elk jaar één buitenlandse excursie te organiseren. Die werd steeds goed voorbereid in nauw contact met collega's ter plaatse.

En ja, voor de rest denk ik dat iedereen daar zowel op inhoudelijk als op ander vlak veel aan gehad heeft. Wat mij is bijgebleven, is dat bosbouwers een goed boompje kunnen opzetten over het bos en een stevige borrel lusten... Maar 's morgens was iedereen telkens weer op post, hé.

JVS: Andere hete hangijzers waren de discussies rond de bosreservaten en de bebossing van landbouwgronden. .

Vera Dua: De bosreservaten waren een zwaar discussiepunt. Je had twee strekkingen: de wetenschappelijke wereld die vond dat bosreservaten alleen konden in functie van het wetenschappelijk onderzoek en aan de andere kant de groep die bosreservaten eerder zag als biotopen voor biodiversiteit en het bewaren van de natuurwaarden. Ik behoorde tot die laatste strekking.

Vanuit de natuurkringen was er terecht een zeer grote interesse voor de bossen, en we vreesden in een situatie terecht te komen waarbij alle waardevolle bossen natuurreservaten zouden worden. Men is daar nooit goed uitgekomen. Uiteindelijk zie je nu in de openbare bossen dat men die wetenschappelijke criteria niet meer strikt hanteert, maar dat het wel dé ideale plekken blijven voor wetenschappelijk onderzoek. Dus in feite heeft de tweede strekking het wel wat gewonnen. Gelukkig, want anders zouden we nu in een hopeloze situatie zitten.

JVS: De bebossing van landbouwgronden was eind jaren '80 ook iets nieuws. De boeren leerden 'bosbouwen' in plaats van 'landbouwen'. Het is trouwens nog altijd een actueel thema, maar ook een knelpunt.

Vera Dua: Vooral knelpunt, ja. (lacht) Het was toen even erg als nu. Maar goed, dat was een Europese reglementering. In die periode werd 'bosboeren' ontzettend gepromoot in functie van houtproductie om de afhankelijkheid van import te verminderen. Ondertussen is gebleken dat het bij ons niet echt een groot succes is en zal worden omdat de ruimte hier te beperkt is. Maar in ieder geval heeft de vbv deze hele discussie, die mee aan de basis ligt van het subsidiebesluit rond de bebossing, op gang gebracht. Toen was dat allemaal niet zo evident hé, want die Europese richtlijn gaf zowel inkomenssteun als subsidie om te bebossen. Wij hebben dan een subsidieregeling uitgewerkt, zodanig dat bebossing door landbouwers met Europese steun beloond werd.

JVS: Een laatste vraagje misschien: wat waren volgens u de hoogtes en laagtes gedurende de periode '80-'90...

Vera Dua: Wel een belangrijk punt is in ieder geval, dat ik naar interne werking toe, er nog altijd van overtuigd ben dat de Initiatiefgroep in belangrijke mate heeft bijgedragen tot de gestage groei van de vereniging. Zonder die verruiming vrees ik dat de vbv wellicht een stille dood zou zijn gestorven. Aan de andere kant vind ik nog altijd de Week van het Bos, waar de vbv toch ook een belangrijke rol in speelt, een belangrijk evenement naar het publiek toe.

Ik vind het wel jammer dat het Waakzaamheidscomité rond de ontbossingen niet meer bestaat! Op tien jaar tijd zijn er intussen weer al 1000 ha bos verdwenen... ik weet zeker dat door waco een aantal ontbossingsdossiers

niet zijn doorgegaan, dankzij de druk die wij uitoefenden. En het goede toen was dat wij op dat moment een echt sterk front vormden met de natuurbewegingen, zelfs met de landbouw, omdat die daar eigenlijk ook bij betrokken waren. Dus ik denk dat een Waakzaamheidscomité Bossen iets is dat nog eens terug nieuw leven moet ingeblazen worden, ook al vrees ik dat dit soms wel in mijn nadeel zou kunnen werken (lacht).

Een zeker hoogtepunt is het opstarten van de werking rond tropisch bos die opnieuw goed draait.

JVS: Mevrouw de Minister, bedankt voor dit gesprek!

Thema-avond Werkgroep Tropisch Bos

'Brandhoutproblematiek
en het gebruik
van energiezuinige stoven'

Zaterdag 24 november 2001 vanaf 18.30u

Meer informatie volgt
in de Boskrant november-december
en op www.vbv.be

SYLVA
VAN HULLE

Sylva • 't Hand 10 • B-9950 Waarschoot • Belgium • Tel.: 09/376.75.75 • Fax : 09/377.37.37 • E-mail: sylva@ping.be

Reisverhaal: Costa Rica 2001

Een bezoekje aan de Heliconias lodge

NANCY VAN CAMP

Juni 2001, het begin van het regenseizoen in Costa Rica. Niet het meest geschikte moment om van de zon te genieten maar

Boomvarens in de nevelwouden. foto: Jan Biesemans

wel een ideale periode om de overvloed aan Noordamerikaanse toeristen te vermijden. In het regenseizoen lijkt het soms wel of je alleen in de nationale parken rondloopt. Zo ook in het Tenorio nationaal park dat grenst aan de Heliconias lodge van ABIPA in Bijagua.

Hoewel het bordje naar de lodge in Bijagua net voorbij de straat staat waar je moet indraaien, is het helemaal niet moeilijk om de lodge te vinden. Ook de Lonely Planet zegt duidelijk dat je de straat aan de Banco National moet nemen. Vermits er in Bijagua nu eenmaal niet zoveel nationale banken zijn, en ook niet al te veel straten, was de juiste weg vlug gevonden.

Daar waren we dan, bij de – in vbv kringen – ondertussen zo gekende lodge (nvdr: vbv steunt reeds verschillende jaren een ecotoerisme-project in Costa Rica). Elizabeth en haar zoon Donald waren present om ons te verwelkomen, samen met een ploeg arbeiders die een aantal bruggen aan het bouwen zijn, waarover straks meer. In ons beste Spaans stelden we ons voor als leden van de vbv en meldden we het goede nieuws dat we de opbrengst van de Tropische Bosfuif bij ons hadden. Elizabeth was uiteraard in de wolken met de dollars die zeer goed van pas komen. Ons hele verblijf werden we overladen met lekker eten, heerlijke nagerechten en heel veel verhalen. De communicatie verliep soms moeilijk, daar Donald de enige is van de familie die Engels spreekt. Daar moet dringend aan gewerkt worden, want in de regel spreken Amerikaanse toeristen geen woord Spaans. Ze geven dan ook de voorkeur aan Monteverde, waar ze met een Engels sprekende gids het nevelwoud kunnen verkennen.

De lodge is druk bezig om haar concurrentiepositie tegenover verblijfplaatsen als Monteverde te verstevigen. Naast de reeds bestaande paden – die zeer goed onderhouden worden – en de kleine skywalk (die inderdaad beter kan), is een groep arbeiders bezig om drie nieuwe lange skywalks te bouwen. Deze nieuwe bruggen, gelegen op een lang cirkelvormig pad, zullen een zeer mooi overzicht geven op de nevelwouden van de Tenorio. We mochten de eerste brug al eens proberen en het zicht over de boomtoppen is inderdaad indrukwekkend. Een aanrader voor vogelkijkers!

Maar de uitbouw van de lodge, zoals de bouw van die bruggen, kost natuurlijk veel geld. De inkomsten van de lodge en hun boerderij zijn momenteel nog niet voldoende om dit alles te financieren. Naast de enkele toeristen in het regenseizoen en het stijgend aantal toeristen in het droog seizoen, komen er regelmatig ook binnenlandse gasten die het restaurant van de lodge gebruiken om workshops te organiseren.

Zowel Elizabeth als Donald drukten ons op het hart om de vbv te overtuigen de komende jaren de sponsoractiviteiten verder te zetten.

Het nabij gelegen biologisch station is tegenwoordig permanent bemand met wetenschappers van het Costaricaans instituut voor biologie (INBIO), waarmee een contract werd afgesloten. Hun opdracht is het determineren van alle planten en dieren in de nevelwouden, van het kleinste onooglijk vliegje tot de slangen en de zoogdieren, en van microscopisch kleine schimmels tot grote boomvarens en woudreuzen. Dit biologisch station wordt steeds interessanter voor scholen en universiteiten.

Verder denkt ABIPA ook aan de toekomst. In de onmiddellijke omgeving van de lodge en het nationaal park van de Tenorio zijn een aantal beboste gronden te koop gekomen. Om te verhinderen dat deze voor landbouw zullen

gekap worden, wil ABIPA deze gronden aankopen. Onderhandelingen zijn gaande.

Om het groeiende project nog beter te promoten zal er binnenkort op aanvraag van Elizabeth en Donald speciaal voor het project een webpagina aangemaakt worden met internationale bevragsmogelijkheden.

Meer nieuws daarover volgt zeker in de volgende Boskranten.

CASTANEA®
de natuur bekendt kleur

De tamme kastanje behoort van nature tot Duurzaamheidsklasse II en wordt in Frankrijk reeds sinds decennia toegepast in tuinen, bossen en parken. In harmonie met het kleurenpalet van de natuur, vormt het een ideaal alternatief voor met CCA of met andere chemicaliën geïmpregneerd hout. Zonder zorgen voor opname via de huid van arseen of voor toxiciteit naar hogere planten. **ZONDER ONGEZOND KLEURTJE**

palen, afsluitingen (fencing), antiparkeerpalen, slagbomen,

boomsteunpalen, poortjes, banken, hekken, terrasplanken

uit kastanjehout, van nature bestand tegen schimmel en vocht

en aan uiterst competitieve prijzen

ecomat Voor vrijblijvende informatie en offerte:
ANTWERPEN CVBA E. Vermeulenstraat 82,
2980 St-Antonius-Zoersel
Tel.: 03/384 19 07 - Fax: 03/385 08 41

Bosomvorming: noodzaak en praktijk van een effectgerichte maatregel tegen verzuring en vermesting

DONDERDAG 29 NOVEMBER 2001

**Laboratorium voor Bosbouw
(Universiteit Gent)
Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw**

Bosomvorming is noodzakelijk om de Vlaamse bossen in staat te stellen te voldoen aan de actuele eisen van multifunctionaliteit. Op arme zandgronden is de omvorming van overwegend naaldbossen naar loofbossen één van de belangrijkste maatregelen. Om te anticiperen op de problematiek van verzuring en vermesting blijkt deze boomsoortenwissel op korte termijn een noodzakelijke effectgerichte maatregel. Recent werd immers vastgesteld dat deposities en uitspoeling van verzurende en vermestende polluenten in loofbossen significant lager liggen dan in naaldbossen. Deze vaststelling pleit voor een versnelde doorvoering van de voorgenomen bosomvorming. Bosomvorming krijgt zo de dimensie van een interne actie van de bossector in het milieubeleid, dit echter zonder de dwingende noodzaak de emissies te temperen.

Omdat onderzoek en praktijk van bosomvorming op zandgronden nu al meer dan 10 jaar lopen, kunnen voorbeelden van genoemde boomsoortenwissel voorgesteld worden. Het is mogelijk om op relatief korte termijn deze boomsoortenwissel op een natuurlijke manier te induceren en totaal nieuwe bestandsstructuren te laten ontstaan. De economische haalbaarheid van deze praktijk is evenwel een belangrijk punt voor de toekomst van deze omvormingen.

Programma studiedag

09.30	verwelkoming
09.45	Stijn Overloop (VMM): Huidige toestand van verzurende en vermestende deposities in Vlaanderen en toekomstverkenning bij verschillende scenario's
10.10	Bram Bauwens (RUG): Effecten van verzuring in het Meerdaalwoud op de vegetatiesamenstelling
10.35	Pauze
11.00	An De Schrijver (RUG): Verzuring en nitraatuitspoeling in bossen op zandgrond
11.25	Gert van Hoydonck (RUG): Modelering van de impact van vegetatie op de waterkwaliteit in stroombekkens
11.50	discussie
12.20	Lunch
14.00	Beatrijs Van Der Aa (IBW): Wetenschappelijke aspecten van bosomvorming
14.25	Guy Geudens en Vincent Kint (RUG): Structuur in natuurlijke verjongingen van berk en den: ontwikkeling in menging en ongelijkjarigheid
14.50	Pauze
15.15	Erik Van Boghout (Afdeling Bos & Groen): Praktische aanpak van bosomvorming

- 15.40 M. N. Van Wijk (Alterra): Economische aspecten van omvorming van naaldboombossen naar gemengde loofboombossen
- 16.05 discussie
- 16.35 besluiten

Plaats

Het Pand
Zaal Vermeulen
Onderbergen 1
9000 Gent

Meer info en inschrijvingen

Laboratorium voor Bosbouw
Geraardsbergsesteenweg 267
9090 Gontrode
tel.: 09/252.21.13 – fax: 09/252.54.66
e-mail: noel.lust@rug.ac.be
(vermelding: studiedag Bosomvorming)

of via Vereniging voor Bos in Vlaanderen
info@vbw.be
(vermelding: studiedag Bosomvorming)
www.vbw.be

VAN HULLE B & C Boomkwekerijen sinds 1831

Urselweg 86 – B-9990 Maldegem-Kleit
tel. 050/71 10 69 – fax 050/71 57 92
e-mail: vanhullebc@ping.be

specialiteit: BOSPLANTEN & HAAGPLANTEN

Landschapsplanten; planten voor aanleg groene zones; groenschermen;
dijkbeplanting; bermbeplanting (autowegen); jonge planten voor doorteelt
in volle grond of container; zetstammen; jonge planten voor kerstbomenteelt.

Abies • Acer • Alnus • Buxus • Carpinus • Castanea • Crataegus •
Fagus • Fraxinus • Ilex • Larix • Ligustrum • Picea • Pinus •
Populus • Prunus • Pseudotsuga • Quercus • Sorbus •
Taxus • Thuya • Tilia • Viburnum • ...

Prijzen en advies op aanvraag • Contact: Bart en Carl Van Hulle

Cursus bosbouwbekwaamheid

Deze cursus wordt ingericht door het Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal vzw in samenwerking met de Afdeling Bos en Groen en de Afdeling Natuur van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap – Aminal

Het EBG werd opgericht door de Vereniging voor Bos in Vlaanderen en het Centrum voor Privé-Bosbouw, met de steun van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement LIN, Aminal, Afdeling Bos en Groen

Doel

Voor de vierde maal richt het EBG vzw een cursus bosbouwbekwaamheid in. Deze cursus omvat de volledige leerstof voor het examen tot het behalen van het 'bekwaamheidsgetuigschrift in de bosbouwkunde' zoals bepaald in het koninklijk besluit van 4 december 1974. Dit getuigschrift is een voorwaarde om te kunnen deelnemen aan het wervingsexamen van bos- of natuurwachter (administratieve graad: technicus, niveau C1), ingericht ten behoeve van de afdeling Bos & Groen (boswachters) en de afdeling Natuur (natuurwachters) van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Een andere vereiste voor deelname aan dit wervingsexamen is een diploma van voltijds secundair onderwijs.

Bij zijn/haar indiensttreding moet de bos- of natuurwachter onder andere bereid zijn om in het ambtsgebied te gaan wonen, een wapen te dragen en ermee om te gaan, over een voldoende fysieke conditie beschikken, bereid zijn tot weekend- en nachtwerk en beschikken over een rijbewijs B.

Het examen tot het behalen van het bekwaamheidsgetuigschrift in de bosbouwkunde zal wellicht in 2002 na afloop van de cursus ingericht worden. Maar deze lessenreeks richt zich niet alleen tot de mensen die geïnteresseerd zijn in de betrekking van bos- of natuurwachter, maar ook tot alle bos- en natuurliefhebbers, boscijneraars, gemeentelijke of provinciale ambtenaren en andere geïnteresseerden.

Programma

Het programma van de cursus omvat volgende vakken:

• Bosbouw, algemene begrippen	6u
• Meten van bomen en bossen	3u
• Bosbouwpraktijk	6u
• Bomen en struiken	6u
• Natuurbeheer	6u
• Faunabeheer	6u
• Ecologie	6u
• Plantkunde	3u
• Vegetatiekunde	6u
• Hout, eigenschappen en soortherkenning	6u
• Bosbescherming	6u
• Algemene inleiding op de wetgeving	3u
• Bosdecreet	6u
• Natuurdecreet	6u
• Wetgeving open ruimte	3u
• Jachtwetgeving	3u
• Opmaken proces verbaal	3u
• Visserijwetgeving	3u
• Vissoorten	3u
• Planmatig visstandsbeheer	3u
• Natuurtechnische milieubouw	3u

Naast 16 theoretische lesdagen zijn er ook 7 dagexcursies voorzien verspreid over Vlaanderen, aansluitend op de lessen en waar ook het thema 'natuur- en milieueducatie' wordt toegelicht. De laatste twee cursusdagen in juni 2002 betreffen twee zeer praktijkgerichte excursies. In totaal zijn er dus 23 cursusdagen.

Plaats en data

De cursus wordt georganiseerd op 4 verschillende plaatsen nl. Groenendaal, Gent, Diepenbeek, en Antwerpen, op vrijdagen en zaterdagen tussen half november 2001 en juni 2002.

De uren van de theoretische lesdagen zijn steeds van 9 tot 16u. Voor de excursies worden specifieke regelingen medegedeeld.

De cursussen in Gent, Diepenbeek en Antwerpen gaan door op zaterdagen vanaf 17 november 2001. De lesplaats in Gent ligt op wandelafstand van het station Gent Sint-Pieters en die van Antwerpen ligt in het stadscentrum met alle faciliteiten van openbaar vervoer. In Diepenbeek kan de lesplaats bereikt worden met de bus vanuit Hasselt station.

In Groenendaal (Hoeilaart) wordt de cursus gegeven op vrijdagen vanaf 16 november 2001 tijdens dezelfde periode en op dezelfde uren. Het station van Groenendaal ligt op 5 minuten te voet van de leszaal. De excursies vinden echter plaats op zaterdagen, net als bij de andere lesplaatsen.

Prijs

De cursusprijs bedraagt 180 € (7.261 BEF) inclusief cursUSDelen en busvervoer tijdens de excursies. Voor studenten, werkzoekenden, oud-cursisten EBG-cursus bosbouwbekwaamheid en werknemers van Aminal geldt

een korting en bedraagt het inschrijvingsgeld 153 € (6.172 BEF). De betaling van het inschrijvingsgeld dient te gebeuren voor de aanvang van de cursus.

Na inschrijving krijgt men alle verdere informatie toegestuurd (exacte plaats, bereikbaarheid, lessenrooster en excursies).

Aan deze cursus is de mogelijkheid verbonden tot het gebruiken van de formule van 'educatief verlof'. Werknemers die hiervan wensen gebruik te maken ten opzichte van hun werkgever kunnen dit aanvragen.

Meer informatie en inschrijvingsformulier

Voor meer informatie kan je altijd contact opnemen met:

Educatief Bosbouwcentrum
Groenendaal vzw,
Duboislaan 2, 1560 Hoeilaart
tel.: 02/657.93.64
fax: 02/657.57.54
rek. nr.: 433-4165781-44
boseducatie@vlaanderen.be
www.ebg.be

Kristelijke Beweging voor Gepensioneerden mobiliseert voor bosuitbreiding

DRIES GORISSEN

Ruim een jaar geleden nam de Kristelijke Beweging voor Gepensioneerden (kortweg KBG) contact op met de afdeling Bos & Groen en de vbv. Deze vereniging telt niet minder dan 245.000 leden in Vlaanderen.

In 2000-2001 werkt de KBG rond het thema natuur en milieu. Tijdens die 2 jaar wil ze haar leden zoveel mogelijk aanzetten om zich actief in te zetten voor het behoud van onze natuur en voor een gezond leefmilieu. Zij heeft daarvoor allerlei activiteiten opgestart zoals diamontages, bijdragen over milieubewuste consumptie in haar tijdschrift, een milieuenquête, spelprogramma's, enz... Wat je zelf kan doen voor natuur en milieu is binnen deze campagne een centrale boodschap.

Om de werking rond milieu en natuur luisterrijk af te sluiten groeide het idee van een grote bebossingactie. Voor hulp bij de organisatie hiervan kwam de vereniging bij de afdeling Bos & Groen en de vbv aankloppen. De KBG wil met deze actie haar vele leden de kans geven om de handen uit de mouwen te steken en in hun buurt een steentje bij te dragen aan een groenere leefomgeving voor de komende generaties. Of we moeten eigenlijk zeggen "een boompje bijdragen", want sinds eind vorig jaar verkoopt de KBG bebossingskaartjes aan haar leden. Voor elk verkocht kaartje kan dan een boompje worden aangekocht en aangeplant. Op die manier hoopt ze tegen het plantseizoen voldoende boompjes verzameld te hebben om verspreid in Vlaanderen ongeveer 15 ha te bebossen. In totaal zal op 8 locaties geplant worden. Het programma vind je in bijgevoegd kader.

Afdeling Bos & Groen is telkens eigenaar van de te bebossen gronden. Eén van de locaties is in gezamenlijke eigendom samen met de gemeente. De afdeling maakte voor elke locatie een beplantingsplan op waarin de boomsoortenverdeling, wandelwegen, toekomstige speelzones en dies meer werden vastgelegd. De vbv zorgt voor de levering van het plantsoen. De lokale verbonden van de KBG zullen instaan voor de muzikale omlijsting, een hapje en een drankje en natuurlijk in de eerste plaats voor vele helpende handen. Het wordt een week van samen werken aan een groene toekomst in een feestelijke atmosfeer.

De aanplantingen starten op zondag 28 oktober in Hoogdele, vlakbij Dominiek Savio, een instituut voor minder validen. Door de betrokkenheid van Dominiek Savio heeft deze bebossing een extra sociaal accent. Bovendien worden deze terreinen gezamenlijk door de gemeente en de afdeling Bos & Groen verworven, zodat heel wat partners betrokken zullen zijn bij de realisatie van dit project. De minister van Leefmilieu zal op deze eerste aanplantingsdag worden uitgenodigd zodat ook zij kan kennismaken met dit lokaal en zeer bijzonder bebossingsinitiatief.

De vbv is uiteraard blij verrast met dit bijzonder initiatief van de KBG. Het is de eerste maal dat een vereniging, die buiten de bos- en natuursector actief is, volledig op eigen initiatief en op dergelijke schaal haar schouders zet onder de bosuitbreidingsdoelstellingen. Met haar vele leden is de KBG bovendien een vereniging die heel wat mensen bereikt en dus een zeer welgekomen partner is in het onder de aandacht en in de praktijk brengen van bosuitbreiding in Vlaanderen.

Voor meer informatie over deze actie kan je terecht op het vbv-secretariaat (telefoon: 09/252.21.13) en bij Brenda Bussche of Dries Gorissen (afdeling Bos & Groen) op de nummers 02/553.75.14 of 02/553.81.18. Je vindt ook meer informatie op de vbv-website.

Bebossingsacties KBG

Weekprogramma

28/10 officiële start met aanplantingen te Hoogdele
29/10 aanplantingen te Bertem en Ieper
30/10 aanplantingen te Waardamme en Hoogstraten
31/10 aanplantingen te Izegem en Dendermonde
04/10 afsluitende aanplantingsactie te Grimbergen

Dagprogramma

13u.30 Toespraken en toelichting bij de concrete aanpak van de aanplanting
14u.30 Start van de aanplanting
16u.30 Afsluitende receptie met muzikale omlijsting

VBV naar Raad van State in dossier Opgrimbie

De vbv tekent, samen met onder meer Bond Beter Leefmilieu en Natuurreservaten vzw, beroep aan tegen de beslissing van Vlaams minister van Ruimtelijke Ordening Dirk Van Mechelen in het dossier Opgrimbie. De minister kende immers een bouwvergunning toe voor de bouw van een klooster op het koninklijk domein van Opgrimbie.

Het klooster is gelegen temidden van bos- en natuurgebieden die samen ruim 2.300 ha bestrijken. Een groot deel daarvan is ondertussen aangeduid als Europees Vogelrichtlijngebied. Omdat de toekenning van deze bouwvergunning ingaat tegen alle mogelijke regels en wetgeving qua bescherming van bos- en natuurgebieden en internationale beschermingszones besliste de vbv, om samen met andere natuurverenigingen, klacht in te dienen bij de Raad van State.

Wordt ongetwijfeld vervolgd.

In Memoriam Jan De Schuyter

PROF. N. LUST

Op 15 augustus 2001 is, veel te vroeg en na een vrij korte maar niet te overwinnen ziekte, Jan De Schuyter van ons heengegaan. Hij was amper 66 jaar.

Jan was een bijzonder verdienstelijk man, op velerlei gebied, o.a. voor de vbv (toen nog Vlaamse Bosbouwvereniging). De jongeren, die zich vandaag inzetten voor de Vereniging voor Bos in Vlaanderen kennen hem misschien nog nauwelijks, maar zij mogen niet vergeten dat de vbv nooit zou geweest zijn wat ze nu is indien Jan hieraan niet een groot deel van zijn jeugdige krachten kwistig had besteed.

Jan was in 1970 medestichter van de Vlaamse Bosbouwvereniging. Als bewuste Vlaming meende hij terecht dat er meer engagement nodig was voor het Vlaamse bos en de Vlaamse bevolking. Gedurende jaren heeft hij de zware taak van "secretaris" van de vbv op zich genomen. In die tijd zocht de vbv zijn plaats binnen het Vlaamse forum. Eigenlijk kan gezegd worden dat Jan in z'n eentje het grootste werk deed binnen de vbv. Zonder veel overdrijving moet gesteld worden, dat Jan aldus de basis gelegd heeft van het voortbestaan, de gestage groei en bloei van de vbv.

Weldra was Jan zelfs een bv. Met z'n bijzonder succesrijke boomfiches kwam hij regelmatig op het scherm van de Vlaamse tv, tijdens de prime-time, en leerde hij Vlaanderen de boomsoorten kennen en het bos beminnen. Het waren de vruchtbare pionierstijden van de groene beweging in het begin van de jaren 70. Met z'n onafscheidelijke baard was Jan toen een geliefd en gekend gezicht bij vele tv-kijkers, jong en oud.

Jan was de draaiende motor van de grote vbv acties van toen. Hij was de spil van vele boomplantingsacties her en der in het Vlaamse land, hij was de bezieler en uitvoerder van de

honderden arboreta die toen door allerlei liefhebbers op hun stukje grond geplant werden. Hiervoor heeft hij gans Vlaanderen meerdere keren, op zonen weekdag, doorkruist. Jan was ook vele jaren verantwoordelijk voor het mededelingsblad van de vbv, toen er nog geen redactieteam was.

Helaas Jan is niet meer. De boom is geveld, zonder vergunning. De vbv is Jan bijzonder veel dank verschuldigd. Zij biedt aan zijn echtgenote en zijn achtbare familie haar oprechte deelneming aan.

Jan werd begraven in zijn geliefde Sint-Denijs-Westrem, waar een massa vrienden van hem afscheid hebben genomen. Jan zal gekend blijven als een bijzonder dienstvaardig, rechtschapen en gewetensvol mens, die zich steeds ingezet heeft voor zijn evenmens. Jan was tevens zeer aangenaam en vriendelijk in de omgang en zijn aanwezigheid en medewerking werd altijd door iedereen gesmaakt en gewaardeerd.

Jan, we zullen je niet snel vergeten.